

TESTIRANJE IN EVALVACIJA NAČRTOV PRIPRAVLJENOSTI S SIMULACIJSKIMI VAJAMI

Povzeto in prirejeno po: ECDC; Handbook on simulation excersises in EU public health settings.

Zakaj je testiranje smernic tako zelo pomembno?

Za učinkovit odgovor na nek dogodek, ki predstavlja tveganje za zdravje ljudi, je potreben načrt pripravljenosti in odzivanja. Načrti ne smejo biti samo teoretična črka na papirju. Z občasnimi testiranjimi preverjamo ali pripravljene načrti predvidevajo realno situacijo in zagotavljajo ustrezno odzivanje. Preigravanje možnih realnih situacij omogoča predhodno prepoznavanje pasti in pomanjkljivosti v predvidenih postopkih, prihrani čas in poveča zaščito vseh udeležencev pri obvladovanju nekega dogodka. Prav tako testiranje predstavlja del izobraževanja, krepi znanje, zmanjšuje stres sodelujočih in zmedenost ter možno neučinkovitost odzivanja na nenadne dogodke v realni situaciji. Z vajami dosežemo večjo stopnjo strokovnosti in utečenosti pri izvajanju potrebnih ukrepov. Zato so vaje odličen pripomoček, s katerim ocenjujemo ustreznost postopkov in hkrati treniramo postopke odzivanja, da postanejo utečen, samoumeven del naših aktivnosti, ko je to potrebno.

Tudi na področju javnega zdravja je izvajanje izobraževanj v obliki vaj nujno potrebno. Vaje intenzivno izvajajo že strokovnjaki na številnih področjih (npr. civilna zaščita, gasilci, službe nujne medicinske pomoči). Tveganja na področju javnega zdravja z na novo porajajočimi nalezljivimi boleznimi in okoljskimi tveganji narekujejo intenzivnejše izvajanje takšnih oblik izobraževanj. Javnozdravstveni dogodki in tveganja za javno zdravje na področju nalezljivih bolezni se pojavljajo neenakomerno, ne vedno časovno pogosto. Še posebno zato je izjemno pomembno kontinuirano izobraževanje, simuliranje realnih situacij, da ob resničnih grožnjah lahko pravilno in strokovno korektno ukrepamo.

Namen in vrste vaj

Vaje so uporabno in nepogrešljivo orodje za identifikacijo in oceno nivoja pripravljenosti, ustreznosti, učinkovitosti postopkov in načrtov. Omogočajo oceno pripravljenosti organizacij, identificirajo slabosti, nivo usposobljenosti in znanja zaposlenih ter ustreznost načrtov glede na obstoječa in porajajoča tveganja na področju javnega zdravja.

Za izvajanje simulacijskih vaj obstajajo smernice, ki se jih lahko nato prilagaja posameznim strokovnim področjem in vrstam nevarnosti. Vaja nima vrednosti, če niso vanjo vključene inštitucije, ki so sicer odgovorne za pripravljenost in odzivanje na dogodke, če ne obstaja načrt pripravljenosti in če udeleženci niso usposobljeni za odzivanje na nevarnosti.

Glede na različne parametre (namen, cilje vaje, obseg vaje, lokacijo, čas, ip.), metodološko poznamo dve večji skupini vaj, simulacijske in «drill» vaje. Predstavljajo že utečeno in izjemno uporabno orodje za učenje in evalvacijo postopkov, za sprejemanje odločitev, razvoj kapacitet in intersektorski pristop.

SIMULACIJSKE VAJE

Simulacijske vaje so »tabletop« vaje, ki simulirajo hipotetični scenarij dogodka. Skupina udeležencev mora sprejemati odločitve na osnovi informacij, podanih v času vaje. Vsak udeleženec vaje ima svojo vlogo, ki se nanaša na njegove strokovne kompetence. Dogodek se odvija v simulaciji časa in predstavlja lahko več ur ali dni. Vaja mora temeljiti na realnem scenariju dogodka, prav tako mora biti odgovor sodelujočih realen, na osnovi obstoječih postopkov. Namen je diskusija, ki rešuje identificirane probleme, najdene v obstoječih načrtih in procesih. Vsi udeleženci so vključeni v skupno debato. Cilj vaje je rešitev problema, ne pa odločitev. Vaja poteka v obliki seminarja ali delavnice, namen, obseg in kompleksnost takšnih vaj pa je lahko različen. Glede na obsežnost priprave in namen vaje, poznamo v tej skupini dve obliki, in sicer orientacijske vaje ter »table-top« vaje.

Orientacijska vaja zajema neformalen pogovor, z namenom seznaniti udeležence z obstoječimi načrti in postopki. Cilj je doseči izboljšave preko pogovora. Vaja poteka v obliki seminarja ali delavnice, je najmanj komplicirana glede priprave in izvedbe. »Table-top« vaja je neformalno srečanja, kjer

udeleženci simulirajo izreden dogodek, situacijo, tveganje brez časovnih okvirjev. Namen je diskusija, ki rešuje identificirane probleme, najdene v obstoječih načrtih in procesih. Cilj je rešitev problema, ne pa odločitev.

»DRILL« TERENSKÉ VAJE

Ta skupina zajema praktične vaje, ki simulirajo hipotetične krizne razmere ali nenadne dogodke. Odvijajo se v realnem času, zajemajo praktične aktivnosti, oblikuje se okolje oz. pogoji za vajo, kot jih lahko pričakujemo v realni situaciji. Poznamo tri vrste vaj v tej skupini:

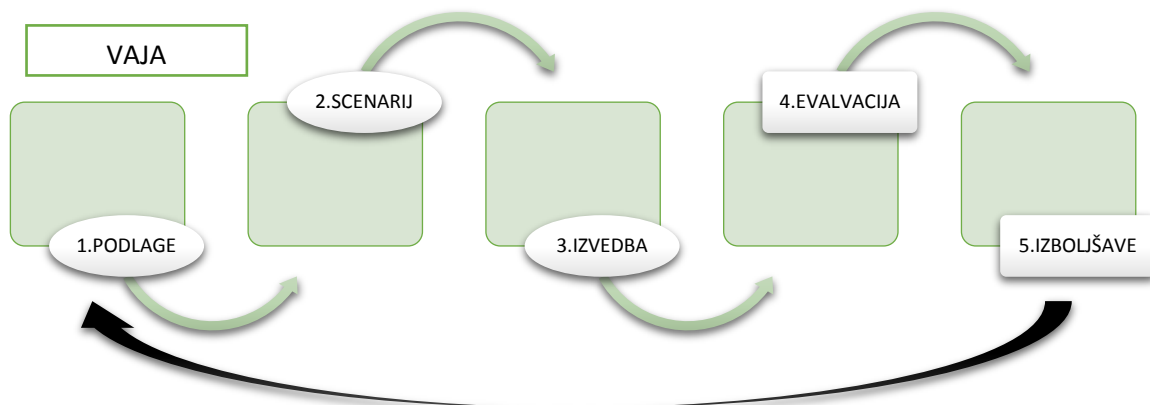
- a. »Dril« vaja
- b. Funkcionalna vaja
- c. Kompletna - »full scale« vaja

Metodologija in potek načrtovanja vaj

Pri pripravi vaje je potrebno upoštevati splošna načela, ki zajemajo stopnjo organizacijske pripravljenosti na nenadne in nepričakovane dogodke, oceniti raven izkušenosti in znanja zaposlenih ter pripravljenosti organizacij na razmere, ki predstavljajo tveganja za zdravje ljudi;

Simulacijske vaje naj bi bile sestavni del že v obdobju načrtovanja pripravljenosti. Ta zajema še načrtovanje potrebnih kadrov, opreme in izobraževanj.

Ciklus simulacijske vaje zajema pet faz:

1. Temelji in predvsem administrativne podlage za pripravo vaje;
2. Oblikovanje vsebine vaje;
3. Izvedba vaje;
4. Učinkovita ocena vaje in identifikacija pomanjkljivosti v sistemih;
5. Implementacija izboljšav v načrte in sistem dela;